

Diagnostické domény u žáků s tělesným postižením - příklad

Hrubá motorika

Způsob sezení, rovnováha, vnímání tělesného schématu chůze po rovině, chůze ze schodů a do schodů, pohyb v terénu a překonávání překážek, schopnost udržet rovnováhu, orientace v prostoru, koordinace pohybů, celková obratnost, náhradní formy lokomoce a využití pomůcek.

Jemná motorika

Manipulace s předměty, koordinace pohybů, přesnost provádění pohybů, orientace na ploše, využití jedné nebo obou rukou, koordinace obou HK.

Úchop

Grafomotorika

Držení tužky, kresba, obkreslování, písmo, používání PC – psaní na klávesnici a ovládání pomůcek.

Lateralita

Komunikace

Motorika mluvidel, fatické funkce verbální – impresivní × expresivní, fatické funkce nonverbální –

impresivní × expresivní, extralingvistická komunikace a paralingvistická komunikace, alternativní

a augmentativní komunikace.

Intelektuální funkce

Norma a excelence, hraniční pásmo, mentální retardace – lehká, střední, těžká a hluboká mentální retardace, disproporce verbální a neverbální složky intelektu.

Kognitivní funkce

Myšlenkové operace – klasifikace, komparace, analýza, syntéza, abstrakce, generalizace, úsudek, organizace a plánování, náhled, řešení problémů.

Smyslové vnímání

Hmat, sluchové vnímání, zrakové vnímání, dílčí funkce ovlivňující vnímání, poruchy učení.

Pozornost

Udržení záměrné pozornosti, přesouvání pozornosti, rozdělení pozornosti.

Paměť

Krátkodobá paměť, dlouhodobá paměť – mechanická × selektivní.

Emocionalita

Schopnost řídit emoce, adekvátnost a rozsah emocí.

Adaptibilita a sociabilita

Spolupráce a kontakty s dospělými, spolupráce a kontakty s vrstevníky, vyjádření potřeb, aktivita, schopnost snášet stres a neúspěch.

Pracovní dovednosti

Samostatná práce, tempo, střídání činností, motivace a potřeba struktury.

Sebeobsluha

Hygiena, oblékání, stravování, péče o své zdraví, příprava pomůcek a pracovního místa ve škole, obsluha kompenzačních pomůcek.

Sociokulturní schéma

Rodina – výchovný styl, kultura, systém hodnot, motivace, podnětnost prostředí, třída jako vrstevnická skupina a edukační prostředí.

Diagnostické domény u žáka se zrakovým postižením

zraková analýza a syntéza, zrakové funkce, kompenzační smysly, jemná a hrubá motorika, vizuomotorická koordinace, kognitivní funkce, sociabilita a adaptabilita, orientace v prostoru, sebeobsluha, edukační prostředí, rehabilitační a kompenzační pomůcky)

Diagnostické domény u žáka se sluchovým postižením

hrubá motorika, jemná motorika, lateralita, psychomotorická koordinace, sluchové vnímání, sluchová protetika, zraková percepce, kognitivní funkce, komunikace, sociální kompetence, sebeobsluha

Diagnostické domény u žáka s mentálním postižením

vizuální percepce, sluchová percepce, hrubá motorika, jemná motorika, grafomotorika, psychomotorika, lateralita, kognitivní funkce, fatické funkce, emoce, adaptabilita a sociabilita, konance a aspirace, sebeobsluha

Diagnostické domény u žáka s narušenou komunikační schopností

jazykové roviny, porozumění, čtení a psaní, neverbální komunikace, hrubá a jemná motorika, grafomotorika, senzomotorika a oromotorika, dysfagie, lateralita, sluchové vnímání, zraková percepce, kognitivní funkce, emocionalita, adaptabilita a sociabilita

Diagnostické domény u žáka s poruchou autistického spektra

vztahy a jednání, sociální a emoční dovednosti, komunikace, kognitivní funkce a proces učení, smyslová integrace, problémové chování, volný čas, aktivity denního života, motorické funkce

Diagnostické domény u žáka s těžkým postižením a souběžným postižením

více vadami hrubá motorika, jemná motorika, sebeobsluha, orientace v prostředí, autoregulace učení, komunikace, kognitivní procesy, emocionalita, chování a způsobilost pro sociální interakci

Literatura

- ČADOVÁ, E. a kol. Katalog posuzování míry speciálních vzdělávacích potřeb, Část II. Diagnostické domény pro žáky s tělesným postižením a zdravotním znevýhodněním. Olomouc: PdF UP, 2012. ISBN 978-80-244-3052-2.
- VRBOVÁ, R. a kol. Katalog posuzování míry speciálních vzdělávacích potřeb, Část II. Diagnostické domény pro žáky s narušenou komunikační schopností. Olomouc: PdF UP, 2012. ISBN 978-80-244-3056-0
- POTMĚŠIL, M. a kol. Katalog posuzování míry speciálních vzdělávacích potřeb, Část II. Diagnostické domény pro žáky se sluchovým postižením. Olomouc: PdF UP, 2012. ISBN 978-80-244-3053-9
- ČADILOVÁ, V., THOROVÁ, K., ŽAMPACHOVÁ, Z. a kol. Katalog posuzování míry speciálních vzdělávacích potřeb, Část II. Diagnostické domény pro žáky s poruchou autistického spektra. Olomouc: PdF UP, 2012. ISBN 978-80-244-3054-6.
- BASLEROVÁ, P. a kol. Katalog posuzování míry speciálních vzdělávacích potřeb, Část II. Diagnostické domény pro žáky se zrakovým postižením. Olomouc: PdF UP, 2012. ISBN 978-80-244-3051-5.
- VALENTA, M. a kol. Katalog posuzování míry speciálních vzdělávacích potřeb, Část II. Diagnostické domény pro žáky s mentálním postižením. Olomouc: PdF UP, 2012. ISBN 978-80-244-3055-3
- OPATŘILOVÁ, Dagmar. *Edukace osob s těžkým postižením a souběžným postižením více vadami*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2013. 186 s. ISBN 978-80-210-6221-4.
- OPATŘILOVÁ, Dagmar. *Metody práce u jedinců s těžkým postižením a více vadami*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2005. 146 s. ISBN 80-210-3819-5.